

LANDSSAMBAND LÖGREGLUMANNA

Alþingi
Erindi nr. P 138/2695
komudagur 4.6.2010

Reykjavík 2. júní 2010.

Félags- og tryggingamálanefnd Alþingis
Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Tilvísun yðar: Þskj. 947 – 557. mál 138. löggjafarþing

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á barnaverndarlögum nr. 80/2002, með síðari breytingum.

Almennt:

Landssamband lögreglumanna (LL) gerir ekki efnislegar athugasemdir við frumvarpið í heild sinni né einstaka greinar þess.

LL finnst þó rétt að gera almennar athugasemdir við frumvarpið og umsögn fjárlagaskrifstofu fjármálaráðuneytisins er varðar kostnaðarmat á áhrifum framlagningar frumvarpsins, svo sem nánar greinir hér að neðan.

Í umsögn um 8. gr. frumvarpsins segir eftirfarandi:

„Tilkynningum frá lögreglu til barnaverndarnefnda hefur fjölgað gríðarlega á undanförunum árum án þess að um hafi verið að ræða samsvarandi fjölgun barnaverndarmála. Þannig telst stór hluti tilkynninga frá lögreglu fjalla um smávægileg brot þar sem barnaverndarnefnd tekur ákvörðun um að kanna mál ekki frekar, sbr. 5. mgr. 21. gr. laganna þar sem fram kemur að ákvörðun um að hefja könnun skuli ekki tekin nema rökstuddur grunur gefi tilefni til þess. Rétt þykir að takmarka tilkynningarskyldu lögreglu um brot barna og brot gegn börnum og mæla með því að orðalag 18. gr. laganna verði fært að mestu leyti til samræmis við ákvæði 61. gr. laga um meðferð sakamála, nr. 88/2008, en samkvæmt því ákvæði ber lögreglu að tilkynna barnaverndarnefnd ef taka á skýrslu af sakborningi yngri en 18 ára vegna ætlaðs brots gegn almennum

hegningarlögum eða brots gegn öðrum lögum sem varðað getur þyngri refsingu en tveggja ára fangelsi.“

Nú standa fyrir dyrum miklar skipulagsbreytingar í lögreglu, sem miða að því að fækka og stækka umdæmi lögreglustjóra þ.a. lögreglustjórar í landinu verði sex (6) í stað fimmtán (15) eins og nú er. Eitt af meginmarkmiðum þessara skipulagsbreytinga er að draga saman í rekstri lögreglu til að ná fram markmiðum fjárlaga yfirstandandi og komandi ára. Þessum samdrætti mun verða náð, eftir því sem segir í umsögn fjárlagaskrifstofu fjármálaráðuneytisins vegna frumvarps til breytinga á lögreglulögum, með eftirfarandi hætti:

„Markmið breytinganna eru í meginatriðum tvíþætt, annars vegar að ná fram hagræðingu í rekstri og hins vegar að auka faglega burði lögreglunnar á landsbyggðinni. Með þessum aðgerðum er leitast við að ná fram betri stýringu á fjárveitingum til málaflokksins, sérstaklega í ljósi þess að fjárveitingar koma til með að dragast saman á næstu árum. Gera má ráð fyrir að það gerist einkum með fernum hætti. Í fyrsta lagi leiðir af stækkun embættanna að yfirmönnum fækkar hlutfallslega meira en almennum lögreglumönnum. Í öðru lagi má gera ráð fyrir að lögreglumönnum sem og öðru starfsfólki löggæsluembættanna fækki í heildina á næstu árum með því að nánast engar nýráðningar koma á móti fækkun vegna þeirra starfsmanna sem fara á eftirlaun eða hverfa til annarra starfa. Í þriðja lagi er áætlað að með samþættingu verkefna á landsvísi við einstök umdæmi lögreglu komi til með að verða betri nýting á starfsfólki og samhliða endurskipulagningu á öllu innkaupafærli lögreglu náist fram veruleg hagræðing. Í fjórða lagi er ætlunin að skipta fjárveitingum til löggæslu í samræmi við reiknilíkan þannig að meira tillit verði tekið til íbúafjölda og umferðar í umdæmi en verið hefur.“

Nokkru síðar í umsögninni segir síðan:

„Samtals gera áætlanir dómsmálaráðuneytisins því ráð fyrir að bein hagræðing vegna þessa frumvarps verði rúmar 330 m.kr. á ári eða 4,5% af veltu starfseminnar. Í sameiningaráformum ríkisstofnana hefur hins vegar verið horft til þess að hagræðið gæti orðið á bilinu 10–15% og væri sparnaðurinn þá á bilinu 700–1.000 m.kr.

Verði frumvarp þetta óbreytt að lögum má því gera ráð fyrir að heildarsparnaður gæti verið á bilinu 330–450 m.kr. á ári allt eftir því hvað starfsmönnum verður fækkað mikið í samræmi við möguleika sem frumvarpið skapar. Mat á mannaflspörf hinna nýju lögregluembættanna í samræmi við þetta frumvarp hefur hins vegar ekki verið metin og er gert ráð fyrir því að það verði hlutverk verkefnisstjórnarinnar að útfæra frekari hagræðingu innan málaflokksins þannig að útgjöld ríkissjóðs geti lækkað enn frekar.“

Öllum, sem koma að málum sem eru til vinnslu hjá lögreglu hverju sinni, er það ljóst að málefni er snerta börn og ungmenni kalla að öllu jöfnu á mikla vinnu lögreglu og tímafreka, með tilheyrandi kostnaði. LL óttast því, í samræmi við það sem fram kemur hér að ofan og nánar hér síðar í þessari umsögn, um áform um sparnað í rekstri lögreglu í ár og á komandi árum, að málefni er snerta börn og ungmenni muni „fara aftur í röðina” á verkefnalista lögreglu hverju sinni með ófyrirsjáanlegum afleiðingum fyrir æsku þessa lands sem og þjóðfélagið í heild sinni.

Í umsögn fjárlagaskrifstofu fjármálaráðuneytisins um kostnaðaráhrif vegna framlagningar þeirra lagabreytinga sem hér eru til umfjöllunar segir m.a:

„Verði frumvarpið lögfest er gert ráð fyrir að útgjöld sem nú svara til um 262-312 m.kr. færist til ríkisins þannig að útgjöld ríkissjóðs aukist sem því nemur. Fyrirhugað er að þessum auknum útgjöldum verði mætt með gjaldi á sveitarfélög sem senda börn í vistun. Þar sem sú reglugerð og fyrirkomulag gjaldtöku og fjárhæðir liggja ekki fyrir hjá félags- og tryggingamálaráðuneytinu hefur fjármálaráðuneytið ekki forsendur til að meta hvort sú tekjuöflun geti gengið eftir þannig að afkoma ríkissjóðs verði óbreytt eftir sem áður.“

Hér virðist eingöngu horft til þess kostnaðarauka sem ríkissjóður kann að verða fyrir vegna vistunar barna á vistheimilum á vegum ríkis og sveitarfélaga. Ekkert er fjallað um né tekið tillit til aðkomu lögreglu að þessum málaflokki eða þeim kostnaði sem af þeirri aðkomu kann að hljóta, sem hlýtur að teljast varhugavert í ljósi þess niðurskurðar sem boðaður hefur verið á fjárheimildum lögreglu.

Í samræmi við það sem fram kemur í umsögn um 8. gr. frumvarpsins er það óvarlegt, að mati LL, að áætla það að þau markmið sem lagt er upp með við framlagningu laga um breytingu á lögreglulögum, sem nú er til meðferðar hjá allsherjarnefnd Alþingis muni ekki hafa einhver og jafnvel veruleg áhrif á rekstur lögreglu til lengri tíma litið. Það er því, að mati LL, óhjákvæmilegt annað en að þau mál er falla undir barnaverndarlög og það frumvarp sem hér er til umfjöllunar komi til með að líða fyrir þau markmið sem lagt er upp með í framlögðum breytingum á lögreglulögum. Því óttast LL að málefni barna og ungmenna geti beðið hnekki af því sem lagt er upp með í áður tilvitnuðum breytingum

á lögreglulögum og því það kostnaðarmat, sem lagt er fram með því frumvarpi sem hér er til umfjöllunar illa ígrundað, að mati LL, enda liggja ekki fyrir kostnaðartölur frá lögreglu vegna málefna er snerta börn og ungmenni og aðkomu lögreglu að þessum málaflokki.

Í þeim breytingum, sem lagt er upp með að gerðar verði á lögreglu, er verið að horfa til þeirrar þjónustu sem lögregla veitir hverju sinni. Þar hefur verið lögð til grundvallar mikil og góð vinna sem unnin var hjá embætti Ríkislögreglustjórans um skilgreiningu á grunnþjónustu lögreglunnar. Það er ljóst að lögregla hefur þurft, í gegnum tíðina, að forgangsraða verkefnum og slíkt hefur verið að gerast í æ auknari mæli. Verði það frumvarp, um breytingar á lögreglulögum, að lögum frá Alþingi má gera ráð fyrir því að lögregla þurfi enn frekar að draga saman í rekstri sínum á yfirstandandi og komandi árum og því óhjákvæmilegt annað en að ætla að þau mál sem falla undir barnaverndarlög, í víðasta skilningi þeirra komi til með að „mæta afgangi” þegar lögregla þarf í enn auknari mæli en nú er að forgangsraða þeim verkefnum sem henni er ætlað að sinna að lögum og reglugerðum hverskonar.

LL hefur áður lagt á það áherslu, og ítrekar það hér enn og aftur, að nauðsynlegt sé að skoða heildstætt öll þau málefni er varða réttarvörslukerfið á Íslandi þ.m.t. þau málefni er varða börn og ungmenni. Raunin virðist vera sú nú að verið sé að vinna í hinum ýmsu málaflokkum er snerta þau málefni er lögreglu er ætlað, skylt eða „heimilað” að koma að með ýmsum þeim rúmlega eitt hundrað (100) lögum, sem samþykkt hafa verið frá Alþingi Íslendinga og rúmlega tvö hundruð og fimmtíu (250) reglugerðum byggðum á þessu sömu lögum, af mörgum aðskildum og ólíkum ráðuneytum Stjórnarráðsins sem og hinum ýmsu nefndum Alþingis.

Við einfalda orðaleit, í því frumvarpi, sem hér er til umfjöllunar koma birtingamyndir leitarorðsins „lögre” fyrir átján sinnum í frumvarpinu og athugasemdum við einstaka greinar þess, sem eru fimmtíu og ein (51) að tölu. Orðbirtingamyndin er jafnan með forskeytunum „skal”, „skyldu”, „tilkynningaskyldu” og „ber” svo eitthvað sé nefnt. Af

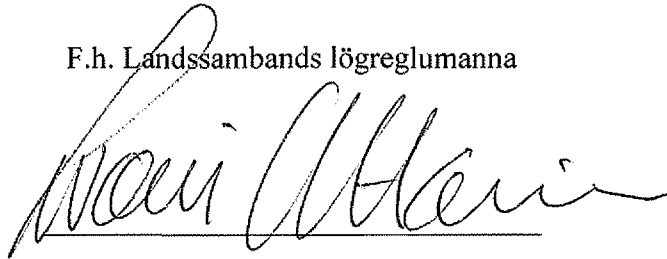

Þessu má því ráða að skyldur lögreglu eru allmiklar er kemur að framkvæmd þessara laga enda er öllum lögreglumönnum ljóst mikilvægi allra mála er snerta börn og ungmenni.

Að síðustu ítrekar LL það sem áður hefur verið sagt í umsögnum sem sendar hafa verið allsherjar- og utanríkismálanefndum Alþingis að afar lítill tími er gefinn umsagnaraðilum til að koma að athugasemdum sínum, sem eitt og sér verður að teljast alvarlegt í ljósi þeirra gríðarlega miklu hagsmuna sem hér hafa verið til umræðu.

LL áskilur sér að lokum allan rétt til að koma að frekari ábendingum og athugasemdum á síðari stigum málsins.

F.h. Landssambands lögreglumanna

Snorri Magnússon

Formaður